

Реферат на тему: "Драматургія Григорія Квітки-Основ'яненка"

Григорій Квітка-Основ'яненко

РЕФЕРАТ

Драматургія Григорія Квітки-Основ'яненка

Народився Г.Ф. Квітка 29 (18) листопада 1778 р. під Харковом у родовому маєтку – селі Основа (звідси його літературний псевдонім – Основ'яненко). Тут в Харкові пройшло його життя, написані всі його твори. Через хворобливість у дитинстві та патріархальні умови провінції Григорій не здобув широкої освіти в учбових закладах, навчався лише вдома та в школі при монастирі. Однак завдяки своїй обдарованості, самоосвіті, великій пристрасті до освітньо-культурної та письменницької діяльності він піднісся до рівня людей високої освіченості й культури, зокрема став членом Товариства наук при Харківському університеті, членом ради Інституту благородних дівиць; європейська наукова громад кість обрала його членом королівського Товариства антикваріїв Півночі (Копенгаген).

У прийнятій просвітительським дидактизмом і раціоналізмом драматизованій повісті Квітки "Предания о Гаркуше" (1841) так визначається програма головного героя, народного месника Гаркуші: "Справить людей и истребит злоупотребления", "у сильного отнять возможность угнетать слабого". Тут відбилися основні принципи програми самого Квітки, хоча він намагався її здійснювати зовсім іншим способом. Гаркушин метод месницької форми встановлення суспільної справедливості й порядку письменник засуджував. Від жанру сатиричних листів Квітка в 20-х роках переходить до написання (також російською мовою) комедій. Комедії Квітки поглиблюють кращі викривальні тенденції листів Повинухіна. В комедіях "Приезжай из столицы, или суматоха в уездном городе", "Дворянские выборы", частина перша, "Дворянские выборы", частина друга, написаних в кінці 20-х років, Квітка викриває не ту або іншу персону чи поміщицьку родину, а певний клас поміщиків, чиновників, з властивими їм всім моральними і політичними поглядами, тими поглядами, які породжувались не випадковими обставинами, а соціальною природою їх життя. В своїх комедіях Квітка відображає характерні риси побуту дворян, чиновників того часу. Його герої в своєму середовищі не соромляться говорити такі речі, яких в іншому оточенні вам не скажуть. Так, вони, як про щось звичайне, говорять про хабар, про те, наскільки вигідно бути справником, суддею і т.ін. Це є проявом їх впевненості, що всі присутні саме так думають, а тому соромитися їх нічого. Хабарі беруть не тільки чиновники, але і їх дружини, що було дуже поширеним в той час.

Гідно уваги, що в комедіях 20-х років Квітка зображує і представників селянства. В його творах навіть є спроби показати взаємини між селянством і дворянством. Причому, що особливо важливо з точки зору перспектив реалізму, письменник в

більшості випадків не ідеалізує взаємовідносини між селянством і дворянством.

Спираючись на досвід І.Котляревського-драматурга та авторів інтермедій XVIII ст., на мотиви народної пісенності й гумористики, а головне – на особисті спостереження ("Я собрал главных здешних характеров несколько", — свідчив письменник), Квітка-Основ'яненко створює соціально-побутову комедію "Сватання на Гончарівці" (1835), в якій розробляється гострий життєвий конфлікт: на перешкоді одруженню закоханих Уляни й Олексія стоїть належність нареченого до кріпацького стану, його бідність. Вперше в українській літературі спеціально порушуючи кріпацьке питання, драматург, з одного боку, намагається провести думку, ніби кріпацький стан не страшний для тих, у кого пани – добрі люди. Однак тут же, відбиваючи народний погляд і досвід, він показує, яка репутація кріпаччини й панів-кріпосників склалася в народі: Улянина мати Одарка, жінка з життєвим досвідом, про Олексієвих "добрих" панів говорить дочці: "Хоч вони добрі, та пани! Як-таки се можна, щоб тобі з волі та у неволю". Їх жахає навіть думка, що "поженуть на панщину" дочку. І вона намагається видати Улянину хоч і за дурнуватого, але за багатого й "вільного" Стецька. За існуючою в комічних операх традицією "Сватання на Гончарівці" має щасливе закінчення, однак Квітка створює по суті драматичну ситуацію: вільна дівчина заради щирого й вірного кохання до кріпака добровільно йде на кріпацьку каторгу. Як і "Сватання на Гончарівці", й сьогодні успіхи у глядача користується найвизначніший драматичний твір Квітки-Основ'яненка – соціально-побутова комедія "Шельменко-денщик" (1838; написана російською мовою, центральний персонаж Шельменко говорить по-українськи). Це комедія в останні десятиріччя двічі екранізована – такої уваги кіно домоглася не дуже велика кількість творів із світової літературної класики.

Досвід Г.Ф.Квітки-Основ'яненка, його кращі традиції виявилися гідними для наступних українських прозаїків – Марка Вовчка, Ю.Федьковича, Панаса Мирного. Творче надбання першого за часом класика української художньої прози і визначного драматурга користується широкою популярністю в читача і глядача.

Використана література:

1. Бібліотека української літератури. О.І. Гончар "Григорій Квітка-Основ'яненко".
2. Д.В.Чалий "Г.Ф.Квітка-Основ'яненко".